

Maaelu Edendamise Sihtasutuse nõukogu aruanne 2022. aasta sihtasutuse tegevuse korraldamisest, juhtimisest ja järelevalve teostamisest

31.03.2023

Maaelu Edendamise Sihtasutus on isemajandav eraõiguslik juriidiline isik. Sihtasutuse asutaja on Eesti Vabariik ning asutaja õigusi teostab Maaeluministeerium. Sihtasutuse tegevuse eesmärgid on toetada ja elavdada Eesti maapiirkondade ettevõtlust, luua paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maapiirkondade ettevõtjate konkurentsivõimet. Eesmärkide täitmiseks mitmekesistab sihtasutus läbi laenukäenduste ja laenude finantseerimisvõimalusi ettevõtluse arendamiseks, toetab maapiirkonna tasakaalustatud arengut, kujundab maaelu mainet ja aitab seeläbi luua maal paremaid elutingimusi. Maaelu Edendamise Sihtasutuse 2022. aasta tegevus toimus nõukogu poolt kinnitatud eesmärkide ja eelarve alusel.

Sihtasutuse aruandeaasta tulemiks kujunes 3 721 940 eurot.

1. Võlakohustuste käendamine

2022. aasta käendustegevus toetus sihtasutuse põhikirjale, sihtasutuse 2022. aasta tegevuseesmärkidele ja eelarvele, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja mittetulundussektori võlakohustuste käendamise korrale (käenduste kava), väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja suurettevõtjate Covid-19 käenduste menetlemise korrale ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate (sh mikroettevõtjate) ning suurettevõtjate Ukraina kriisi laenukäenduse menetlemise korrale. Käenduste eesmärk on sihtasutuse kapitali toel lihtsustada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu rahalistele vahenditele. COVID-19 laenukäenduse meede lõppes 31.12.2021, uusi lepinguid 2022. aastal ei sõlmitud. 2022. aastal töötati Ukraina kriisi mõjude leevendamiseks välja vastav käendusmeede. Ukraina kriisi laenukäendus väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele (sh mikroettevõtjatele) ning suurettevõtjatele jõustus nõukogu 10.06.2022 otsusega. Meede võimaldab Ukraina kriisist mõjutatud ettevõtjatele juurdepääsu likviidsusele ja rahastusele, selle raames käendatakse käibekapitali- ja investeerimislaene. 2022. aastal Ukraina kriisi laenukäenduse lepinguid ei sõlmitud.

Seisuga 31.12.2022 oli käendusportfelli suurus 89,0 miljonit eurot. 2022. aastal andis sihtasutus krediidasutustele laenukäendusi 35,27 miljoni euro ulatuses, mis võimaldas ettevõtjatel saada laene krediidasutustelt summas 61,7 miljonit eurot. Kokku sõlmiti 2022. aastal 305 käenduslepingut ning anti käendusi 246 ettevõttele, kus töötas ligikaudu 2400 inimest. Ettevõtetest 178 olid mikroettevõtted, 60 väikeettevõtted ja 8 keskmise suurusega ettevõtted.

2. Laenutegevus

2022. aasta laenutegevus toetus sihtasutuse põhikirjale, sihtasutuse 2022. aasta tegevuseesmärkidele ja eelarvele ning laenu taotlemise ja taotluse menetlemise korrale (laenamise kava). Laenutegevuse eesmärgiks on hõlbustada väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele ligipääsu kapitalile ning parandada eraisikute ligipääsu kapitalile kodu rajamiseks maapiirkonda. Sihtasutus lähtus laene andes laenutoodete sihtrühmadest. Laene väljastati sihtrühma ettevõtjatele ning eraisikutele juhul, kui laenamisel esines turutõrge. Sihtasutus väljastas laene nii omakapitalist kui ka finantskorraldusvahendite sihtfondidest.

Seisuga 31.12.2022 oli laenuportfelli suurus 143,0 miljonit eurot. 2022. aastal andis sihtasutus laene kokku summas 19,59 miljonit eurot, sõlmiti 116 uut laenulepingut. Sihtasutuse

omakapitalist laenati 2022. aastal 13,4 miljonit eurot, ettevõtjatele ja MTÜ-dele 1,78 miljonit eurot ning krediidi- ja finantseerimisasutuste kaudu 8,53 miljonit eurot. Meetme Põllumaa kapitalirent (*sale and lease-back*) väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele raames sõlmiti 6 põllumaa kapitalirendilepingut, kokku summas 1,85 miljonit eurot.

MES nõukogu 5.11.2021 otsusega kinnitati meetme „Eluaseme kaaslaen krediidiasutusega“ tingimused. Koostöös pankadega anti kaaslaenu kahes Eesti piirkonnas, Kagu-Eestis Põlva, Võru- ja Valgemaal ning Ida-Virumaal. Sihtpiirkonnaks olid kuni 1000 elanikuga asustusüksused. Vabariigi Valitsus toetas 17.11.2022 toimunud istungil maaeluministri ettepanekut kaaslaenu sihtpiirkonna laiendamise kohta. Nõukogu 9.12.2022 otsusega muudeti eluaseme kaaslaenu meetme tingimusi ning laiendati meetme sihtpiirkonda üle Eesti. Vabariigi Valitsuse poolt toetatud sihtpiirkonna määratluses jäid eluaseme kaaslaenu piirkonna laiendamisel välja need piirkonnad, kus elamute mediaan tehingu hind ja palgatöötaja keskmine brutosissetulek oli 2021. aastal üle Eesti keskmise. Sihtpiirkonnast jäid välja Harjumaa, Tartu linn, Luunja vald, Kambja vald, Kohila vald ning asustusüksused, kus on registreeritud üle 1000 elaniku. Seisuga 31.12.2022 oli sõlmitud 24 eluaseme kaaslaenulepingut, kokku 1,29 miljoni euro ulatuses.

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel oma varast lahus ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga. Sihtasutus on sõlminud Maaeluministeeriumiga sihtfondide haldamiseks rahastamislepingud. Sihtasutus valitseb kuut kalanduse sihtfondi. Seisuga 31.12.2022 oli kalanduse sihtfondide laenuportfelli suuruseks 7,96 miljonit eurot, kehtivaid laenulepinguid 38. Aasta jooksul sõlmiti 3 uut laenulepingut summas 0,28 miljonit eurot. 09.04.2021 jõustunud rahastamislepingu nr 10 muutmise lepinguga nr 81 suurendati Maaelu arengukava (MAK) 2014-2020 sihtfondi eelarvet Euroopa Taastekava vahenditest 15 miljoni euro võrra 54,46 miljoni euroni. Seisuga 31.12.2022 oli Maaeluministeerium teinud sihtfondi sisse makseid kokku summas 52,56 miljonit eurot. MAK rahastamisvahendist on kokku väljastatud laene summas 49,83 miljonit eurot. MAK-i sihtfondist sõlmiti 2022. aastal 57 laenulepingut kokku summas 5,87 miljonit eurot, sealhulgas anti fondi tagasilaekunud vahenditest laene 0,93 miljonit eurot ja taastekava vahenditest 4,94 miljonit eurot. COVID-19 rahastamisvahendist 2022. aastal uusi laene ei antud, laenuportfelli suurus seisuga 31.12.2022 oli 67,16 miljonit eurot, kehtis 297 laenulepingut. COVID-19 kriisimeetmete laenufondist tehti riigile 2022. aastal tagasimakseid summas 6,73 miljonit eurot.

3. Nõuandeteenuse pakkumine

Alates 2015. aasta juulist töötab Maaelu Edendamise Sihtasutuse osana põllu- ja maamajanduse nõuandesüsteem, mis pakub maapiirkondade ja väikelinnade ettevõtjatele nõustamisteenuseid neile olulistest valdkondades. Nõuandeteenistust käsitletakse eraldiseisva majandusüksusena, millel on oma eelarve. Nõuandeteenistuse tegevust planeerib ja nõustab nõuandev nõukoda, kuhu kuuluvad Maaeluministeeriumi, põllumajandustootjate, teadusasutuste ja teiste huvitatud osapoolte esindajad. Nõuandeteenuste osutamiseks töötas seisuga 31. detsember 2022 nõuandeteenistuses töölepingu alusel 12 konsulenti. Kehtivaid käsunduslepinguid oli 30 konsulendiga ja raamlepinguid 19 konsulendiga. 2022. aastal osutati käsunduslepingu nr 180 alusel nõuandeteenuseid 3098 kliendile, kellega sõlmiti 3634 nõustamislepingut. Nõuandeteenustest saadud müügitulu moodustas 2022. aastal 1 407 371 eurot. Käsundusleping nr 180 kehtib kuni 31. detsembrini 2023.

4. Sihtasutuse tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

Riigivaraseaduse tähendusest tulenevalt on MES riigi sihtasutus. Tulenevalt 1. jaanuaril 2022. aastal jõustunud riigivaraseaduse uuest redaktsioonist, muutusid sihtasutuse jaoks seni kehtinud nõuded seoses osaluste raporteerimisega, mis on oluliseks sisendiks osaluste valitsemise koondaruande koostamisel.

Asutajaõiguste teostaja 28.06.2022 otsusega ning tulenevalt riigivaraseaduse muutmise seadusest, kinnitati uues sõnastuses Maaelu Edendamise Sihtasutuse põhikiri. Vabariigi Valitsus kiitis 9. aprillil 2020 heaks plaani sihtasutuste arvestusteenuste konsolideerimise kohta Riigi Tugiteenuste Keskusesse (RTK). Keskuste arvestusteenuste korraldus on reguleeritud riigivaraseaduse §-ga 79. Arvestusteenuste konsolideerimise ajaplaanis oli MES arvestusteenuste ülevõtmine planeeritud 01. jaanuariks 2023. aastal. Üleminekuga seonduvaid tegevusi teostati sihtasutuses 2022. aasta jooksul teenuste ülevõtmise tegevuskava alusel.

5. Maaelu maine kujundamine

Maaelu Edendamise Sihtasutus tunnustas 2022. aastal maapiirkondade ettevõtjaid ja inimesi, kes on andnud tähelepanuväärse panuse põllumajanduse arendamiseks ning on olnud oma tegevusega teistele eeskujuks. Välja anti parima lihavesikarjakasvataja, parima piimakarjakasvataja, parima taimekasvataja, ning parima maamajanduserialade parima õpetaja ja õpilase aunimetused. Eesti Maaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli maamajandusega seotud õppekavade üliõpilastele ühekordse õppetootuse määramise raames maksti toetust ühele Eesti Maaülikooli üliõpilasele. Maapiirkonna ettevõtluse elavdamise ja maaelu maine tõstmiseks osales sihtasutus koostööprojektides, mis aitavad parandada maapiirkondade elu- ja ettevõtluskeskkonda.

6. Arendustegevus

Maaelu Edendamise Sihtasutuse strateegia on kinnitatud aastateks 2020-2030. Strateegia on aluseks sihtasutuse aastapõhiste tegevuskavade ja eelarvete koostamisel.

Sihtasutus on välja töötanud tegevuspõhimõtted sihtfondi Merekapital loomiseks. Sihtfondi eesmärk on toetada uute laevade ehitust ja selle loomise eelduseks on sihtasutuse asutajaõiguste teostaja suunis ja nõukogu heakskiit. 2022. aastal planeeritud tegevusi ei rakendatud. Planeeritud tegevuste prognoos aastateks 2021-2025 on kajastatud riigieelarveseaduse §12 alusel esitatavas sihtasutuse finantsplaanis.

Maaettevõtlusfondi peamine eesmärk on hõlbustada Eesti Vabariigi primaar-, metsandus- ja kalandussektori ning toiduainete ümbertöötlemisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu omakapitalile, omakapitalilaadsele kapitalile ja võlainstrumentidele ning edendada kapitaliturgu. 2022. aastal Maaettevõtlusfond ei käivitunud.

7. Sihtasutuse juhtimine

Nõukogu on sihtasutuse juhtimisorgan. Nõukogu ülesandeks on sihtasutuse tegevuse kavandamine, sihtasutuse juhtimise korraldamine ja järelevalve teostamine sihtasutuse tegevuse üle. Oma ülesannete täitmiseks on nõukogul seadustest ja sihtasutuse põhikirjast tulenevad õigused ja kohustused. Nõukogu töö toimub kinnitatud reglemendi alusel. Nõukogu on kolme kuni üheteistkümne liikmeline. Nõukogu liikmed määratakse maaeluministri poolt viieks aastaks, vähemalt üks nõukogu liige määratakse rahandusministri ettepanekul, üks nõukogu liige määratakse Maaeluministeeriumi ametnike või töötajate seast, kolm nõukogu liiget määratakse lähtudes maaettevõtluse valdkondadest.

Maaeluminister kutsus tagasi 2022. aastal 5 liiget ja määras nõukogusse 4 liiget, seisuga 31.12.2022 oli sihtasutuse nõukogus 10 liiget.

Nõukogu liikmetele makstakse tasu vastavalt riigivaraseadusele ja rahandusministri 16.11.2017 määrusele nr 87 „Riigi asutatud sihtasutuse nõukogu liikmete ning riigi osalusega äriühingu nõukogu organi töös osalevate nõukogu liikmete tasustamise kord ja tasude piirmäärad“, mille alusel kehtestati asutajaõiguste teostaja 04.12.2020 otsusega nõukogu liikmete tasud alates 01.01.2021.

Nõukogu ainupädevuses on:

1. vajadusel sihtasutuse pikaajalise tegevusstrateegia määramine;
2. kinnitada hiljemalt majandusaasta alguseks aastased tegevuseesmärgid;
3. asutajaõiguste teostajale esitatava aastaelarve kinnitamine;
4. Sihtasutuse majandusaasta aruande heakskiitmine pärast raamatupidamise aastaaruannet auditeerinud vandeaudiitori ärakuulamist;
5. Sihtasutuse struktuuri kinnitamine;
6. Sihtasutuse varade kasutamise üldpõhimõtete kinnitamine;
7. audiitorite arvu määramine, audiitori nimetamine ja nende tasustamise korra kindlaksmääramine;
8. juhatuse liikmete nimetamine ja juhatuse liikmete tagasikutsumise otsustamine;
9. juhatuse liikmete tasu suuruse ja maksmise korra otsustamine;
10. nõusoleku andmine igapäevase majandustegevuse raamest väljuvate tehingute tegemiseks;
11. muudest seadustest ja sihtasutuse põhikirjast tulenevate otsuste tegemine.

Juhatus esitab nõukogule vähemalt kord kvartalis ülevaate sihtasutuse majandustegevusest ja majanduslikust seisundist, samuti kohustub teatama kohe sihtasutuse majandusliku seisundi olulisest halvenemisest ja muudest sihtasutuse majandustegevusega seotud olulistest asjaoludest. Lisaks põhikirjast tulenevale aruandlusele esitab juhatus nõukogule järgnevad aruanded:

1. perioodil väljastatud käenduslepingud (käendus klientide analüüs maakondade ja tegevusalade lõikes) 1 kord kvartalis;
2. perioodil väljastatud laenulepingud (laenu klientide analüüs maakondade ja tegevusalade lõikes) 1 kord kvartalis;
3. laenulepinguid mittetäitvate laenusaaajate nimekiri 1 kord kvartalis;
4. käenduslepingute nimekiri (sh provisjonid) 1 kord aastas;
5. laenulepingute nimekiri (sh allahindlused) 1 kord aastas.

7.1 Nõukogu peamised tegevused 2022. aastal

Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem, kui neli korda aastas. Nõukogu töökorra kehtestab nõukogu. 2022. aastal toimus 14 nõukogu koosolekut. Koosolekut kokku kutsumata, elektroonilise hääletuse kaudu võeti vastu kaks otsust.

Nõukogu võttis 2022. aastal vastu 12 otsust seoses sihtasutuse tegevuse kavandamisega, juhtimise korraldamisega ja järelevalve teostamisega tegevuse üle, sealhulgas:

- Koostöös Maaeluministeriumiga ja personaliotsingufirmaga juhatuse liikme ametikoha täitmiseks läbi viidud avaliku konkursi tulemusena valis juhatuse liikmeks Meelis Annuse;
- pikendas Leho Verk'i tähtajaliselt kehtivat juhatuse liikme lepingut kuni 28.02.2022;
- kiitis heaks 2021. aasta majandusaasta aruande;
- muutis sihtasutuse finantsmeetmete sihtrühmade määratluses kinnisvara arendusega seotud piiranguid ning maanteekaubavedudel kasutatavate transpordivahendite ja seadmete soetamise piirangut;
- kinnitas 2023. aasta eelarve ja tegevuse eesmärgid;
- muutis meetme „Eluaseme kaaslaen krediidasutusega“ tingimusi ning laiendas kaaslaenu sihtpiirkonda vastavalt sihtpiirkonna määratluse järgi, mida toetas Vabariigi Valitsus.
- 2022. aasta jaanuarikuus esitles Advokaadibüroo Triniti OÜ nõukogule laenumeeetme „Covid-19 laenu bio- ja maamajandusettevõtjatele“ rakendamistegevuste vastavuse auditeerimise tulemusi Maaelu Edendamise Sihtasutuse tegevuste vastavuse kohta.

Nõukogu otsustuspädevuses on laenude või käenduste andmine kui uue laenu ja olemasolevate laenu- ja käendusjääkide summa ettevõtja kohta on suurem kui 500 000 eurot omakapitali arvel laenu andmise korral või uue käenduse ning olemasolevate käendus- ja laenujääkide summa ettevõtja kohta on suurem kui 750 000 eurot käenduse andmise korral. Maksimaalne käendus

kokku ei või ületada 2 500 000 eurot ettevõtja kohta. Juhatuses krediitkomitee poolt suunati sihtasutuse nõukogusse menetlemiseks 2022. aastal kokku 23 projekti, nendest 18 käenduse taotlust, 3 laenuaotlust ja 2 põllumaa kapitalirendi taotlust.

Maaelu Edendamise Sihtasutuse 2022. aasta majandusaasta aruannet auditeeris KPMG Baltics OÜ vandeaudiitor Eero Kaup, kes esitas vandeaudiitori aruandes arvamuse, et raamatupidamise aastaaruanne kajastab kõigis olulistel osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31. detsember 2022 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Lisa 1. Sihtasutuse nõukogu- ja juhatuse liikmetele makstud tasud 2022. aastal

AMETIISIKUTE PALGAANDMETE ESITAMISE KOONDTABEL

Maaelu Edendamise Sihtasutus

Ametiisiku andmed		Töötasu liik			Palga (tasu) kogusumma	Periood	Teenistus- või töösuhte vorm (teenistusse nimetamine, valimine, teenistus-, tööleping, töövõtuleping)
Ametikoht	Ametiisiku nimi	1.Põhipalk	2.Lisatasud ja hüvitised	3. Muud tasud			
				KOKKU	KOKKU 1.+2.+3.	(perioodi alg- ja lõppkuupäev)	
Nõukogu liige	Andres Oopkaup	2 100,00	0,00	0,00	2 100,00	01.01.2022-27.05.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Ando Eelmaa	1 800,00	0,00	0,00	1 800,00	14.03.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Meelis Mõttus	300,00	0,00	0,00	300,00	01.12.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Mart Undrest	3 300,00	0,00	0,00	3 300,00	01.01.2022-01.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Taimo Staalfeldt	300,00	0,00	0,00	300,00	01.12.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Jaan Sõrra	300,00	0,00	0,00	300,00	01.12.2022-26.02.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Janika Usin	3 000,00	0,00	0,00	3 000,00	01.01.2022-01.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Marko Gorban	3 840,00	0,00	0,00	3 840,00	01.01.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Rein Randver	3 300,00	0,00	0,00	3 300,00	01.01.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Mait Klaassen	3 225,00	0,00	0,00	3 225,00	01.03.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Sirje Potisepp	3 600,00	0,00	0,00	3 600,00	01.03.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Aivar Rosenberg	3 000,00	0,00	0,00	3 000,00	01.03.2022-01.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Maido Ruusmann	3 450,00	0,00	0,00	3 450,00	01.03.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Roomet Sõrmus	900,00	0,00	0,00	900,00	01.03.2022-14.03.2022	Teenistusse nimetamine
Nõukogu liige	Lemmi Oro	3 525,00	0,00	0,00	3 525,00	12.05.2022-31.12.2022	Teenistusse nimetamine
Juhatus liige	Meelis Annus	62 785,17	597,32	4 674,68	68 057,17	01.02.2022-31.12.2022	Teenistusleping
Juhatus liige	Leho Verk	2 000,00	0,00	457,60	2 457,60	01.01.2022-28.02.2022	Teenistusleping